

LATVIJAS BANKA

Latvijas Bankas preses dienesta
INFORMĀCIJA PRESEI

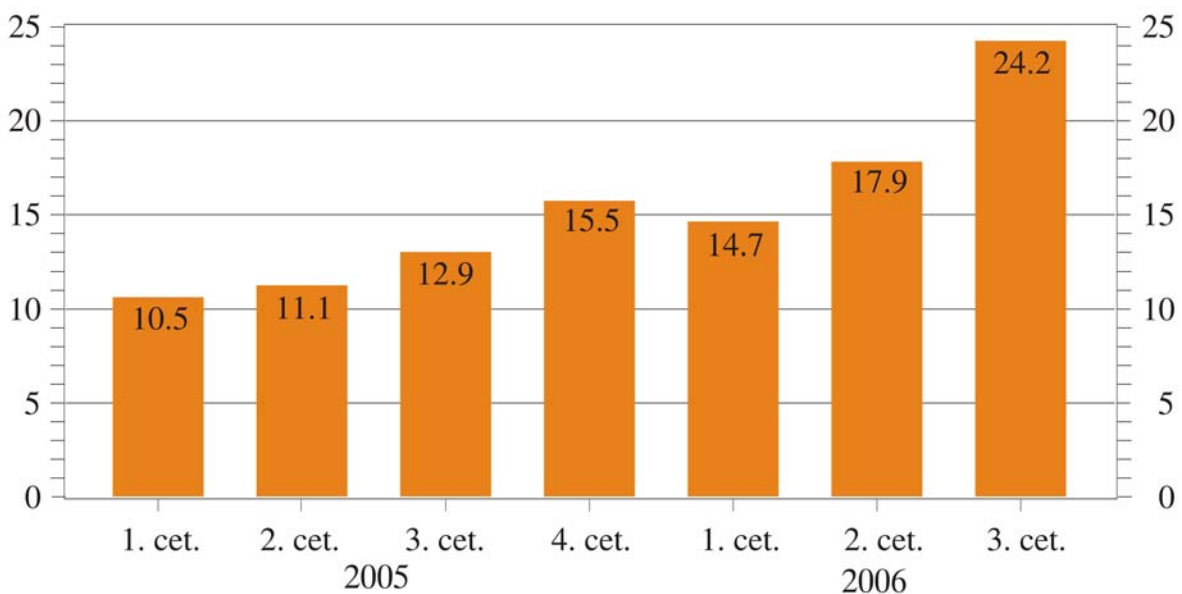
Rīgā 2006. gada 29. decembrī

Latvijas maksājumu bilance 2006. gada 3. ceturksnī

Latvijas maksājumu bilances tekošā konta negatīvais saldo **2006. gada 3. ceturksnī** sasniedza 24.2% no IKP (2005. gada atbilstošajā periodā – 12.9%), un pieaugumu noteica preču negatīvā saldo palielināšanās, importa kāpumam ievērojami apsteidzot eksporta pieaugumu. Nedaudz palielinājās arī ienākumu negatīvā saldo attiecība pret IKP, atspoguļojot nerezidentu augošos ienākumus no ieguldītajām investīcijām. Savukārt saruka pakalpojumu un kārtējo pārvedumu pozitīvā saldo attiecība pret IKP.

TEKOŠĀ KONTA DEFICĪTS

(% no IKP)

Maksājumu bilances vērtējums

Latvijas tautsaimniecība turpina strauji attīstīties. Nodarbinātības un reālo ienākumu pieaugums, ārvalstu kapitāla ieplūdes un straujā kredītu izaugsme joprojām nosaka augstu iekšzemes pieprasījuma līmeni, stimulējot importa kāpuma un inflācijas noturīgumu. Importu sekmējuši arī vairāki nozīmīgi investīciju projekti. Savukārt Latvijas eksportētāju spēja konkurēt pasaules tirgos un eksporta devums ekonomikas pieaugumā mazinājās. Tādējādi aizvien lielāks kļūst importa pārsvars pār eksportu, palielinot tekošā konta deficīta līmeni un nesabalansētas attīstības radītos riskus. Maksājumu bilances tekošā konta negatīvais saldo 3. ceturksnī palielinājies līdz rekordaugstajiem 24.2% no IKP, gada pirmajos deviņos mēnešos veidojot 19.3% no IKP.

Kā pozitīva tendence jāatzīmē ārvalstu tiešo investīciju pieaugums, kas šī gada pirmajos deviņos mēnešos ir palielinājušās divas reizes un sedza nedaudz vairāk par trešdaļu no tekošā konta negatīvā

saldo. Liela nozīme deficīta segumā bija arī ilgtermiņa aizņēmumiem, galvenokārt aizņēmumiem no ārvalstu bankām.

Augsto izaugsmi noteicošie faktori saglabāsies arī tuvākā nākotnē. Augstais iekšzemes un ar to saistītais importa pieprasījums līdz ar paredzētu liela apjoma investīciju projektu īstenošanu transporta un enerģētikas nozarē šī gada nogalē un nākamgad noteiks būtiska tekošā konta deficīta saglabāšanos gan šogad, gan 2007. gadā. Lai gan ārvalstu tiešo investīciju ieplūde turpinās un tautsaimniecības finansējumā ilgtermiņa kapitālam ir noteicoša loma, sabalansētākai izaugsmei nepieciešama iekšzemes pieprasījumu mazināšanas politikas īstenošana. Tomēr apstiprinātais 2007. gada valsts budžets, plānojot tajā deficītu 1.4% apjomā no IKP, ekonomikas rekordstraujas izaugsmes apstākļos papildus stimulēs jau tā augsto iekšzemes pieprasījumu, veicinās importu un apgrūtinās inflācijas ierobežošanas pasākumus.

Skaidrojumi maksājumu bilancei 2006. gada 3. ceturksnī un pirmajos deviņos mēnešos

Latvijas ārējā tirdzniecība **3. ceturksnī** attīstījās līdzīgi kā 2006. gada 1. pusgadā – eksporta pieaugums turpināja palēnināties (līdz 13.1%), bet joprojām noturīgo importa kāpumu (31.2%) noteica augstais iekšzemes pieprasījums un vairāki lieli investīciju projekti. Eksporta kopapjomā nedaudz saruka ES valstu īpatsvars (krītoties ES15 un pieaugot ES10 valstu īpatsvaram), bet palielinājās NVS valstu daļa.

Latvijas preču eksportā 3. ceturksnī dominēja koks un koka izstrādājumi, parastie metāli un parasto metālu izstrādājumi, lauksaimniecības un pārtikas preces, kā arī mehānismi un mehāniskas ierīces, elektroiekārtas. Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu visvairāk palielinājās parasto metālu un parasto metālu izstrādājumu, lauksaimniecības un pārtikas preču un satiksmes līdzekļu eksporta pieaugums. Eksporta kāpuma tempa palēnināšanos noteica minerālproduktu un (mazāk) koka un koka izstrādājumu izveduma kritums.

Savukārt Latvijas preču importā dominēja mehānismi un mehāniskas ierīces, elektroiekārtas, minerālprodukti, satiksmes līdzekļi, lauksaimniecības un pārtikas preces un parastie metāli un parasto metālu izstrādājumi, un tieši šīs preces noteica importa pieaugumu.

Pakalpojumu pozitīvais saldo salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu 3. ceturksnī nedaudz (par 11.0 milj. latu) samazinājās. Pārvadājumu pakalpojumu pozitīvā saldo pieaugums bija mazāks par braucienų pakalpojumu negatīvā saldo kāpumu un citu pakalpojumu pozitīvā saldo kritumu. Pārvadājumu pakalpojumu pozitīvā saldo palielināšanos noteica sniegto autotransporta kravu pārvadājumu pakalpojumu apjoma un gaisa transporta pasažieru pārvadājumu pakalpojumu apjoma kāpums. Braucienų pakalpojumu negatīvais saldo palielinājās, straujāk augot saņemto pakalpojumu apjomam. Citu pakalpojumu pozitīvais saldo nedaudz saruka.

Ienākumu negatīvais saldo salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājās par 21.7 milj. latu, nozīmīgi pieaugot nerezidentu saņemto visu veidu ieguldījumu ienākumu apjomam, ko nespēja kompensēt rezidentu ienākumu apjoma kāpums atlīdzības nodarbinātajiem veidā. Valdības un citos sektoros veiktie darījumi noteica kārtējo pārvedumu pozitīvā saldo samazināšanos.

Kapitāla un finanšu konta pozitīvais saldo 3. ceturksnī bija 656.4 milj. latu. Tiešās investīcijas visvairāk palielinājās finanšu starpniecībā un kopumā bija 115.3 milj. latu jeb 4.0% no IKP, sedzot 16.5% no tekošā konta negatīvā saldo.

Lielākā tekošā konta negatīvā saldo daļa 3. ceturksnī tika finansēta ar aizņēmumiem no ārvalstu bankām. Citu ieguldījumu pozitīvais saldo bija 879.3 milj. latu. Atšķirībā no iepriekšējiem ceturkšņiem straujāk pieauga īstermiņa saistības. Nerezidenti ievērojami (par 319.1 milj. latu) palielināja pieprasījuma noguldījumu apjomu Latvijas bankās. Arī rezidentu uzņēmumi nozīmīgi palielināja ārējās saistības, galvenokārt ilgtermiņa aizņēmumu un tirdzniecības kredītu apjomu.

Rezerves aktīvi 3. ceturksnī pieauga par 334.8 milj. latu, bankām konvertējot ārvalstu valūtu latu pieprasījuma apmierināšanai.

2006. gada pirmajos deviņos mēnešos maksājumu bilances tekošā konta negatīvais saldo bija 19.3% no IKP (iepriekšējā gada atbilstošajā periodā – 11.6%). Nozīmīgi (no 17.9% līdz 24.0%) palielinājās preču, mazāk – ienākumu negatīvā saldo attiecība pret IKP. Nedaudz pieauga pakalpojumu, bet saruka kārtējo pārvedumu pozitīvā saldo attiecība pret IKP.

Preču eksporta kāpumā janvārī–septembrī dominēja parastie metāli un parasto metālu izstrādājumi, lauksaimniecības un pārtikas preces, satiksmes līdzekļi, ķīmiskās rūpniecības un tās saskarnozaru ražojumi un mehānismi un mehāniskas ierīces, elektroiekārtas. Būtisks bija minerālproduktu izveduma kritums.

Pakalpojumu pozitīvais saldo salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājās no 3.9% līdz 4.1% no IKP. Sniegto braucienų pakalpojumu apjomam augot straujāk nekā saņemto braucienų pakalpojumu apjomam, braucienų pakalpojumu negatīvā saldo attiecība pret IKP saruka.

Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu ienākumu negatīvais saldo palielinājās no 1.5% līdz 2.3% no IKP, jo būtiski pieauga nerezidentu Latvijā gūto ieguldījumu ienākumu apjoms, palielinoties ārvalstu tiešo investīciju apjomam Latvijā.

Kapitāla un finanšu konta pozitīvais saldo 2006. gada pirmajos deviņos mēnešos bija 1 541.9 milj. latu. Tekošā konta negatīvo saldo sedza ilgtermiņa kapitāls ārvalstu tiešo investīciju un ilgtermiņa aizņēmumu veidā.

Tiešo investīciju pozitīvais saldo salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājās divas reizes, sedza 36.5% no tekošā konta negatīvā saldo un sasniedza 7.0% no IKP. Investīciju apjoms visvairāk palielinājās no Igaunijas, Dānijas un Vācijas finanšu starpniecībā un operācijās ar nekustamo īpašumu.

Tekošā konta negatīvā saldo finansējumā dominēja banku aizņēmumi no mātesbankām. Citu ieguldījumu pozitīvais saldo bija 1 822.2 milj. latu, galvenokārt banku sektorā. Banku īstermiņa saistības pret nerezidentiem pieauga gandrīz tikpat lielā apjomā kā ilgtermiņa saistības. Uzņēmumu sektora citu ieguldījumu pozitīvais saldo sasniedza 51.8 milj. latu (galvenokārt īstermiņa tirdzniecības kredīti un ilgtermiņa aizņēmumi).

Rezerves aktīvi 2006. gada pirmajos deviņos mēnešos palielinājās par 865.7 milj. latu, augot latu pieprasījumam, t.sk. saistībā ar banku obligāto rezervju prasību izpildi.

Mārtiņš Grāvītis
Latvijas Bankas preses sekretārs

Tālrunis 7022 349
Fakss 7022 429
Martins.Gravitis@bank.lv
www.bank.lv